

3.4

משימה 3.4 – תופעות ושינויים בסביבה הקרובה

3.4.1 – חלק א – מה יש בסביבה שבה גר ירון?

ציינון	דוגמאות מתשובות התלמידים		תשובות נכונות צפויות	הישגים צפויים	דרגת קושי	מס' שאלה
	תשובות שגויות	תשובות נכונות				
סימנו נכון במפה וכתבו את שם הרחוב – 2 נק' סמנו או כתבו – 1 נק' טעו, לא סימנו – 0 נק'			סימון הבית של ירון בצבע אדום.	קריאה והתמצאות במפה – איתור הבית של ירון.	קלה	א1
			ירון גר ברחוב הגפן.	התמצאות במפה – מציאת שם הרחוב.	קלה	ב1
סמנו נכון וכתבו את שמות 3 המוסדות – 2 נק' סמנו נכון מוסד אחד או שניים – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'			סימון נכון של מוסדות הציבור: המרפאה, בית הספר ובית הכנסת (בצבע כחול), וכתובת שמותיהם.	קריאה והתמצאות במפה תוך שימוש במקרא המפה, והכרת המושג – מוסדות ציבור.	קלה (בית הכנסת לא נוסה)	2
אין צינור (קיבלו על כך בשאלה 2)			מרפאה / בית ספר יסודי / בית כנסת.	כתיבת שני שמות של מוסדות הציבור שצבעו.		א3
ענו נכון לגבי 2 מוסדות – 2 נק'. ענו נכון לגבי מוסד אחד – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'	"חורשה ברחוב הזית".		המרפאה נמצאת ברחוב הגפן, בית הספר – ברחוב האורן, בית הכנסת - ליד רחוב הגפן.	התמצאות במפה – מציאת הרחובות.	קלה (בית הכנסת לא נוסה)	ב3
ענו נכון לגבי 2 מוסדות – 2 נק' ענו נכון לגבי מוסד אחד – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'			על פי המפה: המרפאה נמצאת בצד צפון; בית הספר נמצא בצד דרום; בית הכנסת נמצא בצד מערב.	התמצאות במפה – קביעת הכיוונים.	קלה (בית הכנסת לא נוסה)	ג3
ענו נכון לגבי 2 מוסדות – 2 נק' ענו נכון לגבי מוסד אחד – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'	"רחוב – ברחוב יש בתים ובבתים גרים אנשים"; "חורשה – מטיילים – כולם, בית מגורים – גרים – הדיירים".	"מרפאה – מטפלים בחולים ומרפאים אותם, בודקים אנשים שמרגישים כאב אם הם חולים. בי"ס יסודי – לומדים מקצועות שונים"; " בי"ס – במוסד הזה לומדים, מרפאה – חיסונים, זריקות וניתוחים כדי שאנשים יהיו בריאים...".	תפקיד המרפאה – לתת שירותי בריאות - לטפל בחולים או פירוט אחר של מתן שירותים; בית הספר – לתת שירותי חינוך – ללמד וללמוד; בית הכנסת – לתת שירותי דת – מקום שבו אנשים מתפללים.	הגדרת התפקיד של המוסד הציבורי על בסיס ידע קודם שנלמד.	קלה (בית הכנסת לא נוסה)	א4

3.4.1 – חלק א – מה יש בסביבה שבה גר ירון? (המשך)

ציינון	דוגמאות מתשובות התלמידים		תשובות נכונות צפויות	הישגים צפויים	דרגת קושי	מס' שאלה
	תשובות שגויות	תשובות נכונות				
ענו נכון לגבי 2 מוסדות - 2 נק'. ענו נכון לגבי מוסד אחד - 1 נק' טעו, לא ענו - 0 נק'	"בי"ס משרת את העובדים, את המורים, מרפאה - את הרופאים האחיות והאנשים".	"המרפאה משרתת את החולים והמרגישים בכאב. בי"ס יסודי משרת את הילדים והוריהם"; "בי"ס - תלמידים מגיל 6-12, מרפאה - את כל האנשים החולים בסביבה"; "בי"ס - את הילדים (תלמידים), מרפאה - את כל הציבור (ילדים ואנשים); את כל התושבים בשכונה, את כל הילדים בשכונה".	מרפאה - קהל היעד הוא כל האוכלוסייה: ילדים, מבוגרים קשישים; בית הספר - קהל היעד הוא ילדים מקבוצות גיל של בית הספר היסודי; בית הכנסת - קהל היעד הוא כל האנשים הרוצים להתפלל.	הגדרת האוכלוסייה שמקבלת שירות על בסיס ידע קודם שנלמד.	קלה (בית הכנסת לא נוסה)	4
ענו נכון בהתייחס לשירות של 2 מוסדות - 2 נק' ענו נכון לגבי מוסד אחד - 1 נק' טעו, לא ענו - 0 נק'	"כדי שלא יהיה משעמם ויהיה תעסוקה לילדים קטנים ולמבוגרים".	"חשוב שמוסדות ציבור כאלה יהיו קרובים לבתי התושבים כי כך התושבים יוכלו להגיע אליהם במהרה במצב חירום וגם שלא יאחרו למקום שהם צריכים להגיע אליו"; "כדי שיוכלו להגיע לשם בקלות בלי להתאמץ כי אלה דברים חשובים שצריך לפעמים להגיע אליהם בדחיפות".	בית הספר, המרפאה ובית הכנסת נותנים שירותים בסיסיים, שרבים זקוקים להם, ולכן חשוב שיהיו ממוקמים קרוב למקום המגורים. בית הספר - חשוב שילדים צעירים יהיה קרוב ללכת אליו והם ויוכלו להגיע בבטחה; מרפאה - כדי לקבל טיפול רפואי בזמן סביר; בית כנסת - כדי שיהיה זמין וקרוב לאנשים הרוצים להתפלל בשעות הבוקר המוקדמות ו/או בשבת.	הבנת הקשר בין תפקיד המוסד הציבורי למיקומו במרחב.	בינונית	5
כתבו 3-4 דברים - 2 נק' כתבו 1-2 דברים - 1 נק' טעו, לא ענו - 0 נק'			חורשה, בתי מגורים, רחובות וחנייה.	קריאה והתמצאות במפה.	בינונית	6
ענו נכון - 2 נק' טעו, לא ענו - 0 נק'			משפט מס' 2 מתאר נכון יותר את הסביבה שבה גר ירון - סביבה מעורבת שיש בה גם בתי מגורים וגם מוסדות ציבור.	הכללה לגבי תפוצת תופעות במרחב על בסיס קריאה והתמצאות במפה: איתור אזורים שיש בהם בתי מגורים ומוסדות ציבור על בסיס הבנת המושג "אזור מגורים".	קשה	7

3.4.1 – חלק א – מה יש בסביבה שבה גר ירון? (המשד)

צינון	דוגמאות מתשובות התלמידים		תשובות נכונות צפויות	הישגים צפויים	דרגת קושי	מס' שאלה
	תשובות שגויות	תשובות נכונות				
סימון הולם ונימוק משכנע – 2 נק' סימון בלבד או נימוק בלבד – 1 נק' לא ענו, נימוק לא משכנע – 0 נק'	"כי הוא הכי קרוב לבית של ירון ואולי גם לאימא שלו יש הרבה דואר"; "שאם אנשים קמים בבוקר ומסתובבים הם רואים את סניף הדואר".	"הצעתי לבנות ליד המרפאה והחנייה סניף דואר כי הרבה אנשים מגיעים למרפאה או חונים בחנייה, וחוף מזה בסביבת המקום שבחרתי יש הרבה בתי מגורים"; "יש שם מרחב וגם קרוב לבתי תושבים".	מקום מרכזי, נגיש ויש בו שטח פנוי לבנייה.	תכנון מיקום אפשרי לסניף דואר על גבי המפה. העלאת שיקולים הקשורים לתכנון מרחבי.	קלה	8 א+ב
נימוק רלוונטי – 2 נק' נימוק סובייקטיבי ללא שימוש במושגים ("למה לא ליד הבית שלנו") – 1 נק' כתבו נימוק לא רלוונטי/קיצוני/אלים, לא ענו – 0 נק'	"הרבה יאהבו את המקום שנבנה אבל אם יהיו אנשים שלא ירצו אז הם בטח יציקו וירביצו"; "תושבים יהיו שמחים כי הם צריכים סניף דואר".	"התושבים שיתנגדו למיקום שהצעתי יאמרו שהחורשה זה לא מקום מתאים לסניף דואר כי משחקים בו ילדים ולא יהיה להם מספיק מקום לשחק"; "המקום קטן וצפוף, זה רחוק וזה צריך להיות קרוב לבתים"; "אחד יאמר: זה רחוק מהבית שלי זה לא פייר יש אנשים שגרים ממש ליד זה. והשני יאמר: זה קרוב מדי לבית שלי כל הזמן המכונית של הדואר מגיעה ועושה רעש".	התושבים יעלו התנגדויות בגין רעש, מרחק, בטיחות (בכביש), בנייה על חשבון שטח פתוח, וכל התנגדות המצביעה על התנהגות נורמטיבית ולא אלימה או קיצונית.	העלאת נימוקים של מתנגדים למיקום הדואר שהוצע, תוך שימוש במושגי מרחב, איכות חיים (רעש) ובטיחות.	קשה	8ג

3.4.2 – חלק ב – שינויים סביבנו

ציינון	דוגמאות מתשובות התלמידים		תשובות נכונות צפויות	הישגים צפויים	דרגת קושי	מס' שאלה
	תשובות שגויות	תשובות נכונות				
סימנו נכון במפה וכתבו את שם הרחוב – 2 נק' סימנו או כתבו – 1 נק' טעו, לא סימנו – 0 נק'			סימון הבית של ירון בצבע.	קריאה והתמצאות במפה – איתור הבית של ירון.	קלה	א1
			ירון גר ברחוב הגפן.	התמצאות במפה – מציאת שם הרחוב.	קלה	ב1
סימנו נכון 3 מוסדות ציבור – 2 נק' סמנו מוסד אחד או שניים – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'			יש לצבוע את המרפאה, בית הספר ובית הכנסת.	קריאה והתמצאות במפה תוך שימוש במקרא המפה.	קלה	א2
ענו נכון על שלושת מוסדות הציבור – 2 נק' ענו נכון על מוסד אחד או שניים – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'			מוסדות הציבור הם: מרפאה, בית ספר ובית כנסת.	שימוש במקרא מפה.	קלה	ב2
סימנו נכון 2 בתים לפחות – 2 נק' סימנו נכון בית אחד או עודפות – 1 נק' לא סימנו, סימנו לא נכון – 0 נק'			סימון נכון של שני בתים לפחות בין רחוב הגפן לרחוב האורן.	התמצאות במרחב, איתור רחובות במפה, והשלמת המפה על בסיס המתואר בטקסט ובהתאמה למקרא המפה.	בינונית	3
כתבו שני שינויים – 2 נק' כתבו שינוי אחד – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'		"השינויים שקרו בסביבה של ירון הם שנבנו בתים חדשים ונוספו תושבים"; "נוספו בתים חדשים ויש הרבה שכנים חדשים ונוספו תושבים חדשים".	בסביבה של ירון קרו שני שינויים: נוספו בתים ונוספו אנשים.	הסקת מסקנות מהטקסט – קישור בין המושג שינויים למתואר בטקסט.	לא נוסח בנוסח זה	א4
כתבו 2 השפעות רלוונטיות – 2 נק' כתבו השפעה אחת – 1 נק' טעו, חזרו על השינוי, לא ענו – 0 נק'	"השינויים ישפיעו במספר התושבים, בחיי היום יום ויותר חולים ופצועים"	"שינויים אלה ישפיעו בכך שאולי ישקיעו קצת יותר בסביבה, יעלו רעיונות חדשים לבניית מקומות שונים וגם לירון יהיו חברים קרובים אליו שיוכל לשחק אתם"; "יהיה קצת יותר צפוף, יהיו לו עוד חברים קרובים לבית"; "יהיה יותר עם מי לשחק, ויהיה פחות מרחב"; "יצטרפו לבית הספר עוד ילדים, יהיו לו שכנים שיוכלו להיות חברים וללכת יחד לביה"ס".	השפעת השינויים יכולה להיות סביבתית (צפיפות, נגישות, זיהום אוויר וכו') או חברתית (יותר חברים, יוזמות חדשות).	הגדרת השפעות עתידיות הנגזרות מהשינויים.	לא נוסח בנוסח זה	ב4

3.4.2 – חלק ב – שינויים סביבנו (המשך)

ציינון	דוגמאות מתשובות התלמידים		תשובות נכונות צפויות	הישגים צפויים	דרגת קושי	מס' שאלה
	תשובות שגויות	תשובות נכונות				
כתבו דעה מנומקת – 2 נק' טעו, לא ענו, לא נימקו – 0 נק'		"קצת מאושר וקצת עצוב. הוא יהיה שמח כי יהיו לו עוד חברים, אבל הוא יהיה עצוב בגלל שיהיה הרבה רעש"; "יהיה מרוצה בגלל שיהיו לו חברים חדשים ולא יהיה מרוצה בגלל שהבתים של התושבים החדשים תפסו המון שטח פתוח ואז בשטח זה ירון לא יוכל לשחק"; "אם אני הייתי במקום ירון הייתי שמחה ומרוצה. אז אני חושבת שהוא יהיה מרוצה מהשינויים מפני שעכשיו יהיו לו חברים מול הבית שיוכל לשחק אתם".	ירון מרוצה / לא מרוצה עם נימוק סביבתי או חברתי.	הבעת דעה אישית – אמפטיה כלפי ירון, לגבי מידת שביעות הרצון מהשינויים.	בינונית	ג4
כתבו תשובה המתייחסת לצורך הנובע מהגידול במספר התושבים – 2 נק' מתייחסים לתפקוד המרפאה ללא קשר לגידול מספר התושבים – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'	"אולי חסר רופאים לניתוח"; "יש לצערי הרבה חולים".	"החלטה זו יכולה להתקבל בהנהלת קופת חולים מפני שמגיעים הרבה חולים ואין מספיק רופאים לטפל בהם"; "באו דיירים חדשים והמרפאה צריכה להיות מספיקה לתושבים"; "כי יוכלו לקבל יותר חולים ויהיה יותר נוח לאנשים וגם לעובדים"; "כי נוספו עוד אנשים וצריך יותר רופאים כדי שאם הם יהיו חולים, יוכלו לקבל תור מהיר יותר מאשר להתעכב עם קצת רופאים".	ההחלטה התקבלה כי מספר התושבים גדל וגם להם צריך לתת שירותי בריאות; יהיו עוד חולים הזקוקים לרופאים; הרופאים שעובדים היום לא יוכלו לעמוד בעומס.	מתן הסבר סיבתי.	בינונית	א5
כתבו 2 מוסדות ציבור לפחות (נוסף למרפאה) – 2 נק' כתבו מוסד ציבורי אחד – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'		"רצוי להוסיף במקום בית ספר נוסף, סניף דואר, ספרייה"; "צריך להוסיף סופרמרקט, קניון, גן ילדים, ביי"ס תיכון וצריכים להרחיב את בית הכנסת"; "מועדונים לזקנים, בתי אבות".	הוספה או הרחבה של שני מוסדות ציבור לפחות, לדוגמה: מתנ"ס, בנק, גן ילדים, תחנת משטרה, תחנת מכבי אש וכו'.	הבנת הצרכים של התושבים כתוצאה מהשינויים בסביבה.	קלה	ב5

3.4.2 – חלק ב – שינויים סביבנו (המשך)

מס' שאלה	דרגת קושי	הישגים צפויים	תשובות נכונות צפויות	דוגמאות מתשובות התלמידים		ציון
				תשובות נכונות	תשובות שגויות	
6	קלה	תיאור המרפאה על בסיס קריאת התרשים – תרגום מצורת מבע של תרשים למלל.	5 חדרי רופאים, חדר אחות, בית מרקחת, מסדרון, משרד, אזור המתנה, ופריטים כמו: חלונות, דלתות, דלפק.	"משרד, מסדרון, אזור המתנה, חדרי רפואה".	"קיר, חלון, דלת, חניה, דלפק" (העתקת מקרא המפה).	כתבו 4-6 דברים – 2 נק' כתבו 1-3 דברים – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'
7א	בינונית	הסבר על בסיס שיקולי דעת לגבי המרחב ותפקוד המקום.	המהנדס הציע לבנות את החדרים במסדרון כי יש שם מקום פנוי לבנייה.	"כי לא היו שם חדרים ומשהו שמפריע"; "כי במקום הזה יש מרחב".	"כי המסדרון באמצע וזה יותר קרוב לחולים"; לא יצטרכו להיכנס פנימה פנימה ולהיות עייפים".	ענו נכון – 2 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'
7ב	קשה	קריאה והתמצאות בתרשים – תכנון סימון מיקום של החדרים החדשים.	סימון של שני חדרים חדשים נוספים במסדרון (יש להשאיר מקום ליד חדרי הרופאים הקיימים לצורכי מעבר ולהמתנה).			סימנו נכון 2 חדרים – 2 נק' סימנו נכון חדר אחד – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'
8א	בינונית	התייחסות לבעיה המרחבית הנ"ל מזווית ראייה שונה כחלק מראייה רב כיוונית.	התשובה להתנגדות מנהלת המרפאה צריכה להתייחס לבעייתיות שהשינוי בתוך המרפאה עלול ליצור: הוספת החדרים במסדרון המרפאה עלולה לגרום לצפיפות; הבנייה תפריע לעבודת המרפאה; הצד האסתטי של המרפאה עלול להיפגע.	"מנהלת המרפאה התנגדה להצעתו של המהנדס מפני שאם החדרים יהיו בחלק מהמסדרון הם יסתירו חדרים אחרים וגם יהיה פחות מקום ללכת ויהיה צפוף"; "כי הרבה עוברים במסדרון וצריך להשאיר את המסדרון ריק ואם יבנו יהיה פחות מעבר למבקרים"; "כדי שלא יהיה צפוף שיהיה מרחב מחדר לחדר".	"כדי שיבואו למרפאה יותר חולים"; "להראות את העצה שלה".	ענו נכון – 2 נק' ענו תשובה מרומזת (יהיה מקום להרבה אנשים) – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'
8ב	קשה	איתור החנייה בתרשים, בחירת המיקום ושרטוט קווי המתאר.	סימון בצבע אדום של שני חדרי רופאים בשטח החנייה, וקישורים במסדרון למשרד.			שרטטו במקום המתאים וקישרו למסדרון – 2 נק' שרטטו חדרים ללא קשר למסדרון – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'

3.4.2 – חלק ב – שינויים סביבנו (המשך)

ציינון	דוגמאות מתשובות התלמידים		תשובות נכונות צפויות	הישגים צפויים	דרגת קושי	מס' שאלה
	תשובות שגויות	תשובות נכונות				
כתבו יתרון אחד נכון – 2 נק' כתבו תשובה מרומזת שניתן להבין את הכוונה – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'	"היא התנגדה לביצוע של המהנדס".	"היתרונות בהצעת המנהלת הם שיהיה עדיין מקום רחב במסדרון ללכת, לא יהיה צפוף והחדרים לא יסתירו חדרים אחרים"; "שיהיה מרחב לכל האנשים שיהיה המון מקום כי יש הרבה תושבים"; "שהחדרים לא יפריעו למעבר ולא יהיה צפוף מדי".	היתרון בהצעת המנהלת: לא תהיה צפיפות במרפאה, הבנייה תפריע פחות להתנהלות המרפאה.	העלאת היתרון שבהצעה כחלק מראייה רב-כיוונית.	בינונית	ג8
כתבו חיסרון אחד נכון – 2 נק' כתבו תשובה מרומזת שניתן להבין את הכוונה – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'	"המנהלת לא רוצה לעשות מה שאמרו לה הרופאים".	"קצת רחוק ממבנה המרפאה ושהאנשים יצאו ממבנה המרפאה רק בשביל חדר רופא ועוד פעם יחזרו"; "שיפוץ והגדלת המקום עולה יותר כסף"; "לא תהיה חנייה ומי שחולה יתעכב"; "המנהלת הורסת חלק מהחנייה וגם מבזבזת המון כסף".	החיסרון בהצעת המנהלת: לא תהיה די חניה לאנשים שיבואו; אנשים יצטרכו לחנות רחוק; הוספת חדרים בחנייה תגרום להוצאות גדולות יותר מאשר במסדרון; בעיות בטיחות בחנייה; טרחה לאנשים במעבר מהמבנה המרכזי לתוספת בחנייה.	העלאת החיסרון בהצעה כחלק מראייה רב-כיוונית.	בינונית	ד8
כתבו נימוק רלוונטי – 2 נק' לא ענו, נקטו עמדה ללא נימוק – 0 נק'	"המנהלת – כי יש בהצעתה יותר חדרים".	העדפת הצעת המנהלת: "ההצעה של המנהלת, מפני שכך יהיה מקום רחב ללכת, לא יהיה צפוף והחדרים לא יסתירו חדרים אחרים"; "אפשר להחנות מחוץ לחנייה ואז זה לא נורא אם תהיה פחות חנייה". העדפת הצעת המהנדס: "האנשים לא יטורטרו ממקום למקום וזה כבר בתוך המבנה"; "... זה לא ממש משנה אם המסדרון כל כך צר עדיין יש מקום"; "המהנדס מקצועי יותר ממנהלת המרפאה ויש לו ידע רב בארכיטקטורה". שלילת שתי ההצעות: "אני לא תומכת באף אחד כי העצה של המהנדס נראית לי מוזרה כי כל החדרים של הרופאים באמצע המרפאה והעצה של המנהלת לא נראית לי כי לא יהיה מספיק מקום בחנייה".	נימוק רלוונטי לעמדה שנקטה ביחס למיקום, או נימוק הנובע מסמכותו או ממקצועיותו של בעל התפקיד (המנהלת או המהנדס). מתקבלת גם שלילת שתי ההצעות כאשר ההחלטה מנומקת כראוי.	העדפת אחת ההצעות – של המהנדס או של מנהלת המרפאה – הצגתה והנמקת הבחירה בה.	בינונית	ה8

3.4.2 – חלק ב – שינויים סביבנו (המשך)

ציינון	דוגמאות מתשובות התלמידים		תשובות נכונות צפויות	הישגים צפויים	דרגת קושי	מס' שאלה
	תשובות שגויות	תשובות נכונות				
ציינו מי מתנגד ונימקו נכון – 2 נק' ענו נכון רק על חלק אחד של השאלה – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'	"מי שגר קרוב למרפאה כי יצטרכו אנשים לפנות את בתיהם".	"התושבים הוותיקים כדי שהם יוכלו להיות לבד במרפאה עם מרחב ובלי צפיפות של כל האנשים"; "כי הם פחדו שהם ישנו את המרפאה לרעה".	התושבים הוותיקים התנגדו לשינוי מבנה המרפאה כי הם לא רוצים להרע את התנאים שיש להם במרפאה: צפיפות, עומס, בעיות חנייה, תור, נגישות לרופאים.	איתור פרטים בטקסט והעלאת נימוקים המסבירים את ההתנגדות לשינוי מבנה המרפאה כחלק מראייה רב-כיוונית.	קשה	9א
ענו נכון – 2 נק' טעו, לא ענו או כתבו תשובה הכוללת גילויי אלימות – 0 נק'	בהמשך ל-9א: "הם יפצו אותם ויתנו להם כסף לקנות בתים חדשים".	"התושבים החדשים יכולים לענות לטענת המתנגדים שגם הם רוצים לנסוע למרפאה קרובה ולא רחוקה"; "אם הם יסעו רחוק מצב החולה יכול להחמיר"; "יש להם זכות להיות באותה מרפאה"; "אנחנו לא יכולים להתרחק מהבית שלנו בשביל מרפאה...";	התשובה תתייחס למידת ההגינות של המתנגדים ולזכויותיהם הבסיסיות של התושבים החדשים כמו: חשיבות קרבת המיקום של המרפאה ביחס למקום המגורים. תתקבלנה גם תשובות הנוגעות לפנייה או לתלונה בפני גורמים מוסמכים (וויתור מצד התושבים החדשים אינו מתקבל).	אמפטיה - הבנת עמדתם של התושבים החדשים וזכותם לקבל את השירות כמו כולם – העלאת טיעונים המתבססים על הזכויות לקבל שירותים באותם תנאים כמו כולם, כחלק מראייה רב-כיוונית.	קשה	9ב
ענו נכון גם על התיאור וגם על מהות השינוי – 2 נק' תיארו שינוי בלבד – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'		"נבנו בתים חדשים ברחוב סבידור וזה שינוי מתמשך"; "בנו בתים – שינוי מתמשך"; "אצלנו באזור קרה שבפארק לקחו את הנדנדות וכרגע אין נדנדות אבל איני יודעת אם זה מתמשך או זמני, נדמה לי שזה זמני".	תיאור השינוי וקביעה אם הוא זמני או מתמשך.	תיאור שינוי על בסיס התנסות או התבוננות בסביבת החיים של הלומדים והתייחסות למושגים שנלמדו: שינוי זמני ושינוי מתמשך.	בינונית	10א
נימקו לחיוב ולשלילה – 2 נק' ענו נכון על היבט אחד (חיוב/שלילה) – 1 נק' טעו, לא ענו – 0 נק'		"(תוספת בתים) לחיוב - זה אזור יפה וזה עוזר לשכונה ונותן לה יופי; לשלילה – בית הספר קצת רחוק אז אנשים שבונים את הבתים חוסמים לנו את הכביש ואנחנו קצת מאחרים"; "(נדנדות) הדבר הטוב שיכול להיות שיביאו נדנדות חדשות, הדבר הרע – שכרגע איני יכולה להתנדנד".	כל תשובה המעידה על הבנת השפעת ההשלכות של השינוי שהוזכר בתשובה ל-10א' על הפרט או על הסביבה – לחיוב ולשלילה.	מתן הסבר מנומק בדבר השפעות השינוי לחיוב ולשלילה.	בינונית	10ב